

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Αθήνα, 05-08-2016

Αριθ. Πρωτ. Γ/ΕΞ/5012/05-08-2016

Α Π Ο Φ Α Σ Η ΑΡ. 82 / 2016

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, συνήλθε, μετά από πρόσκληση του Προέδρου της σε τακτική συνεδρίαση στην έδρα της την 12-07-2016 και ώρα 10:00, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Παρέστησαν ο Πρόεδρος, Π. Χριστόφορος και τα τακτικά μέλη Λ. Κοτσαλής, Α. - Ι. Μεταξάς, Π. Τσαντίλας και το αναπληρωματικό μέλος Π. Ροντογιάννης, ως εισηγητής. Στη συνεδρίαση, αν και κλήθηκαν νομίμως και εγγράφως, δεν προσήλθαν λόγω καλύματος τα τακτικά μέλη Δ. Μπριόλας, Α. Συμβώνης και Κ. Χριστοδούλου και το αναπληρωματικό μέλος (προς αναπλήρωση του Δ. Μπριόλα) Χ. Ανθόπουλος. Στην συνεδρίαση παρέστησαν, επίσης, με εντολή του Προέδρου, χωρίς δικαίωμα ψήφου, οι Κ. Λωσταράκου και Ε. - Ι. Τσακιρίδου, ειδικοί επιστήμονες - ελέκτριες, ως βοηθοί εισηγήτριες, οι οποίες αποχώρησαν μετά τη συζήτηση και πριν από τη διάσκεψη και τη λήψη αποφάσεως, και η Γ. Παλαιολόγου, υπάλληλος του τμήματος διοικητικών και οικονομικών υποθέσεων, ως γραμματέας.

Η Αρχή έλαβε υπόψη τα παρακάτω:

Υποβλήθηκαν στην Αρχή προσφυγές – αιτήματα για διαγραφή συνδέσμου/ων από τη μηχανή αναζήτησης Google Web Search βάσει της απόφασης ΔΕΕ της 13.05.2014 για *Google Spain SL & Google Inc* κατά *Agencia Espanola De Proteccion De Datos & Mario Costeja Gonzalez C-131/12* (στο εξής Απόφαση ΔΕΕ Google Spain).

Συγκεκριμένα, ο Α (εφεξής «ο προσφεύγων») υπέβαλε προσφυγή στην Αρχή (Γ/ΕΙΣ/2985/26-05-2015), η οποία αφορά στην άρνηση της Google Inc να καταργήσει/διαγράψει τους στην προσφυγή αναφερόμενους συνδέσμους, οι οποίοι εμφανίζονται στα αποτελέσματα αναζήτησης με βάση το ονοματεπώνυμο του

προσφεύγοντος. Ο προσφεύγων απέστειλε στην Google επτά αιτήματα διαγραφής συγκεκριμένων (δεκαοκτώ συνολικά) συνδέσμων από τα αποτελέσματα αναζήτησης με βάση το όνομά του (με αρ. καταχ. ...,,, ..., ...,, ...), με τους αντίστοιχους λόγους κατάργησής τους.

Οι επίμαχες δημοσιεύσεις αφορούν σε δύο βασικά θέματα, ήτοι:

[A] σε πληροφορίες και δεδομένα σχετικά με τον τρόπο διαχείρισης της Ελληνικής Αεροπορικής Βιομηχανίας (στο εξής ΕΑΒ) και σχετικά με σκάνδαλα και φαινόμενα διαφθοράς, κακοδιαχείρισης και διασπάθισης του δημοσίου χρήματος κατά τη διάρκεια της θητείας του προσφεύγοντος, ως Επικεφαλής/Διευθύνοντος Συμβούλου της ΕΑΒ. Πιο συγκεκριμένα (βλ. τους επίμαχους συνδέσμους που αναφέρονται στα αιτήματα προς Google με αρ. καταχ.,,, ...):

- πληροφορίες για την ασκηθείσα ποινική δίωξη εναντίον του προσφεύγοντος λόγω πρόσληψης/απασχόλησης υψηλόβαθμου στελέχους της ΕΑΒ, με τον οποίο είχαν στενή συνεργασία, με πλαστό πτυχίο και μη προσήκοντος ελέγχου του τίτλου σπουδών του,
- πληροφορίες σχετικά με χορηγία υψηλού ποσού στη Μη Κυβερνητική Οργάνωση (στο εξής ΜΚΟ) «Διεθνής Διαφάνεια-Ελλάς», στο διοικητικό συμβούλιο της οποίας ο προσφεύγων ήταν μέλος (ταμίας),
- κατηγορίες για φαινόμενα κακοδιοίκησης και υπολειτουργίας («κατάρρευσης») της ΕΑΒ λόγω χειρισμών του προσφεύγοντος (πχ. έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού, λάθη σε συνεργασίες, καταστρατήγηση του Κώδικα Δεοντολογίας της ΕΑΒ, απευθείας αναθέσεις εργολαβικού έργου χωρίς προηγούμενο διαγωνισμό, ζημία επιχείρησης, χρέη, κλπ).

Τα κυριότερα επιχειρήματα του προσφεύγοντος σχετικά με τα δημοσιεύματα στα οποία παραπέμπουν οι επίμαχοι σύνδεσμοι, επικεντρώνονται στο δυσφημιστικό χαρακτήρα και στην αναλήθεια ή ανακρίβεια των πληροφοριών (ιδίως σε σχέση με θέση – κατά το επίμαχο δημοσίευμα – του προσφεύγοντα «υπό απόλυση» ή σε σχέση με το ύψος των χορηγιών που ενήργησε ως Διευθύνων Σύμβουλος της ΕΑΒ προς την επίμαχη ΜΚΟ, στην οποία – κατά το επίμαχο δημοσίευμα – ήταν ταμίας), και στο ότι με τις επίμαχες πληροφορίες θίγεται η υπόληψη του προσφεύγοντα, ενώ ειδικά με την πληροφορία για ασκηθείσα εναντίον του ποινική δίωξη θίγεται το δικαίωμά του στο τεκμήριο αθωότητας.

[B] σε πληροφορίες σχετικά με τη συμμετοχή του προσφεύγοντος, ως μέλους, στη «...» (βλ. τους επίμαχους συνδέσμους που αναφέρονται στα αιτήματα προς Google με αρ. καταχ.,,, ...).

Βασικά επιχειρήματα του προσφεύγοντος για την κατάργηση των εν λόγω συνδέσμων είναι πρώτον, ότι οι δημοσιεύσεις εμπεριέχουν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα κι άρα απαγορεύεται η επεξεργασία τους, και δεύτερον, η αρνητική αξιολόγηση της

προσωπικότητάς του.

Οι απαντήσεις της Google Inc στα πολλαπλά αιτήματα για κατάργηση των συνδέσμων που οδηγούν στις επίμαχες ιστοσελίδες με βάση το ονοματεπώνυμο του προσφεύγοντος ως λέξη αναζήτησης, ήταν αρνητικές (βλ. επισυναπτόμενα έγγραφα στην Γ/ΕΙΣ/2985/26-05-2015 προσφυγή). Συγκεκριμένα, η μηχανή αναζήτησης αξιολόγησε, βάσει της απόφασης ΔΕΕ Google Spain, τα διάφορα στοιχεία και έκρινε ότι υπερέχει το ενδιαφέρον της κοινής γνώμης, σε σχέση με τη συγκεκριμένη υπόθεση, της προστασίας των προσωπικών δεδομένων του προσφεύγοντος. Πιο συγκεκριμένα η Google Inc παρουσίασε τα εξής δύο βασικά επιχειρήματα που οδήγησαν στην τελική απόφασή της:

A. Είναι ζητήματα μεγάλου ενδιαφέροντος για την κοινή γνώμη. Επιπλέον, αυτό ενισχύεται από το γεγονός ότι τα δεδομένα άπτονται της επαγγελματικής συμπεριφοράς του προσφεύγοντος και έχουν σημαντικό ενδιαφέρον για υπάρχοντες και μελλοντικούς χρήστες, πελάτες ή συνεργάτες του (*“In this case it appears that the URL in question relates to matters of substantial interest to the public regarding your professional life. For example, this URL may be of interest to potential or current consumers, users, or participants of your services. Information about recent professions or businesses you were involved with may also be of interest to potential or current, users, or participants of your services. Accordingly, the reference to this document in our search results for your name is justified by the interest of the general public in having access to it”*).

B. Οι πληροφορίες είναι σχετικές και επίκαιρες με αποτέλεσμα να αφορούν την κοινή γνώμη (*“In this case it appears that the URLs you have identified included information about your client that is relevant and not outdated. Therefore, we conclude that reference to this material in our search results is justified by the public interest in having access to it”*).

Στις 19-11-2015 η Αρχή απέστειλε επιστολή προς την Google Inc και την Google Hellas (Γ/ΕΞ/6035/19-11-2015) με διευκρινιστικά ερωτήματα και θέμα: «Αιτήματα διαγραφής συνδέσμων από τα αποτελέσματα αναζήτησης της μηχανής αναζήτησης της Google (δικαίωμα στη λήθη)». Συγκεκριμένα, διαβίβασε στην εταιρεία/φορέα εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης της Google την υπό κρίση προσφυγή, και ζήτησε την επανεξέταση της υπόθεσης του προσφεύγοντος και την ακριβέστερη τεκμηρίωση της τελικής απόφασής της.

Στις 23-12-2015 η Google έστειλε απάντηση στην Αρχή (Γ/ΕΙΣ/6701/23-12-2015), κατά

την οποία εμμένει εν μέρει στην αρχική αρνητική απόφαση της μη κατάργησης των συνδέσμων που αναφέρονται στα αιτήματα με αρ. καταχ. ..., .., .., .., ενώ για τους λοιπούς συνδέσμους που αναφέρονται στα αιτήματα με αρ. καταχ. ..., .., δέχεται την ικανοποίηση του αιτήματος διαγραφής. Συγκεκριμένα, η Google δέχεται τη διαγραφή των συνδέσμων που αφορούν στη συμμετοχή του προσφεύγοντος ως μέλους στο Ο λόγος διαγραφής των συνδέσμων αυτών είναι, κατά την εταιρεία, το ότι δεν σχετίζονται με την επαγγελματική ζωή του προσφεύγοντος, ο οποίος απλά μνημονεύθηκε σε μια λίστα ονομάτων χωρίς να συνδέεται με σχετικό (με την επαγγελματική του ζωή) περιεχόμενο.

Αντίθετα, σχετικά με τους συνδέσμους που αναφέρονται στα αιτήματα με αρ. καταχ. ..., .., .., .., επιχειρήματα για τη μη διαγραφή τους είναι τα εξής:

1. Η Google δεν έχει αρμοδιότητα να αξιολογήσει εάν το περιεχόμενο των επίμαχων άρθρων είναι δυσφημιστικό, όπως διατείνεται ο προσφεύγων. Η Google, ως φορέας παροχής υπηρεσιών (κατά το άρθρο 13 της Οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο), απλά μεταδίδει τις πληροφορίες χωρίς να έχει ευθύνη για το περιεχόμενο. Εξάλλου, η δυσφήμιση συνδέεται με το κύρος και τη φήμη του υποκειμένου και όχι με το δικαίωμα του στην ιδιωτική ζωή.
2. Δεν υπάρχει σχετική δικαστική απόφαση, η οποία να αναγνωρίζει το περιεχόμενο των επίμαχων δημοσιευμάτων ή άρθρων ως δυσφημιστικό, με αποτέλεσμα να μην δικαιολογείται το δικαίωμα διαγραφής των συνδέσμων.
3. Οι επίμαχες πληροφορίες δημοσιεύτηκαν πριν δύο – τρία χρόνια, είναι δηλ. πρόσφατες χρονικά, επομένως σχετικές και αφορούν την κοινή γνώμη. Η «σχετικότητα» των πληροφοριών συνδέεται με την «ηλικία των δεδομένων». Βασικό κριτήριο, βάσει και της απόφασης ΔΕΕ Google Spain που αναγνωρίζει το δικαίωμα στη λήθη, αποτελεί το κατά πόσο οι πληροφορίες είναι ξεπερασμένες.
4. Ο προσφεύγων ήταν μέχρι πρόσφατα Διευθύνων Σύμβουλος ενός Κυβερνητικού Οργανισμού, της Ελληνικής Αεροπορικής Βιομηχανίας, οπότε πρέπει να γίνει δεκτό ότι πρόκειται για πρόσωπο με σημαντικό ρόλο στο δημόσιο βίο (*“prominent role in public life”*). Οι επίμαχες πληροφορίες, οι οποίες, όπως προαναφέρθηκε, είναι πρόσφατες χρονικά, αφορούν στο επάγγελμά του και στο ρόλο του, με την παραπάνω ιδιότητα, στο δημόσιο βίο, που ενδιαφέρουν άμεσα την κοινή γνώμη. Το στοιχείο αυτό παίζει ρόλο στη στάθμιση του δικαιώματος στην ιδιωτικότητα με το δικαίωμα ενημέρωσης του κοινού. Εν προκειμένω, το ενδιαφέρον του κοινού να έχει πρόσβαση στις επίμαχες πρόσφατες πληροφορίες, κατά την εταιρεία, υπερέχει λόγω του σημαντικού ρόλου του προσφεύγοντος στο δημόσιο βίο.

Η Αρχή, με τις με αριθ. πρωτ. Γ/ΕΞ/977/17-02-2016, Γ/ΕΞ/983/17-02-2016 κλήσεις σε ακρόαση, κάλεσε την εταιρεία/φορέα εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης της Google, όπως νομίμως εκπροσωπείται, καθώς και τον προσφεύγοντα να παραστούν στη συνεδρίαση της Αρχής την 24-02-2016, για τη συζήτηση της υπό κρίση προσφυγής. Η συζήτηση της υπόθεσης αναβλήθηκε κατόπιν συνεχών αιτημάτων λόγω της αποχής των δικηγόρων (βλ. Γ/ΕΙΣ/1133/22-02-2016, Γ/ΕΙΣ/1516/08-03-2016, Γ/ΕΙΣ/1898/28-03-2016, Γ/ΕΙΣ/2247/08-04-2016, Γ/ΕΙΣ/2919/09-05-2016, Γ/ΕΙΣ/3408/30-05-2016, Γ/ΕΙΣ/3669/09-06-2016 αιτήματα αναβολής της εταιρείας Google Inc και Γ/ΕΙΣ/1935/28-03-2016, Γ/ΕΙΣ/2916/09-05-2016 αίτημα αναβολής του Α) και η ακροαματική διαδικασία διεξήχθη (εξ αναβολής από 24-02-2016, 15-03-2016, 29-03-2016, 12-04-2016, 10-05-2016, 31-05-2016, 14-06-2016) την 28-06-2016 (για την οποία οι εμπλεκόμενοι είχαν εκ νέου νομίμως κληθεί με τις με αριθ. πρωτ. Γ/ΕΞ/3945/22-06-2016 και Γ/ΕΞ/3949/22-06-2016 κλήσεις σε ακρόαση). Στην προαναφερόμενη συνεδρίαση της Αρχής παρέστησαν νομίμως οι Ιωάννης – Διονύσιος Φιλιώτης (ΑΜ ΔΣΑ ...) και Χαρίκλεια Δαούτη (ΑΜ ΔΣΑ ...), πληρεξούσιοι δικηγόροι της ανώνυμης εταιρείας Google Inc, η οποία εδρεύει στην Πολιτεία της Καλιφόρνιας των ΗΠΑ και εκπροσωπήθηκε νομίμως, και η Ελένη Παπαγιαννακάκη (ΑΜ ΔΣΠ ...), πληρεξούσια δικηγόρος του προσφεύγοντος Α. Κατά τη συνεδρίαση, οι κληθέντες εξέθεσαν προφορικά τις απόψεις τους. Ακολούθως, η εταιρεία Google Inc και ο προσφεύγων υπέβαλαν, εντός της ταχθείσας προθεσμίας, έγγραφο υπόμνημα (με αριθ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/4206/04-07-2016 και Γ/ΕΙΣ/4199/04-07-2016 αντίστοιχα).

Με το υπόμνημά της (Γ/ΕΙΣ/4206/04-07-2016), η εταιρεία Google Inc υποστηρίζει: α) καταρχάς ότι ως εταιρεία λειτουργούσα τη μηχανή αναζήτησης και παρέχουσα αποκλειστικά τις σχετικές με αυτή υπηρεσίες στο διαδίκτυο, δεν έχει υποχρέωση να εξετάζει την ακρίβεια και νομιμότητα των πληροφοριών, οι οποίες έχουν αναρτηθεί από άλλους φορείς (διαχειριστές ιστοσελίδων) και ανευρίσκονται (αλιεύονται) δια συγκεκριμένων συνδέσμων της μηχανής αναζήτησης. Συγκεκριμένα, η Google Inc έχει, όπως υποστηρίζει, την υποχρέωση να απαλείψει συγκεκριμένο σύνδεσμο από την λειτουργούσα υπ' αυτής μηχανή αναζήτησης, ο οποίος σύνδεσμος αλιεύει ή παραπέμπει σε πληροφορία η οποία είτε κρίθηκε ανακριβής ή μη νόμιμη από αρμόδια δικαστική ή διοικητική αρχή είτε απεσύρθη από τον φορέα του ιστοτόπου όπου είχε αναρτηθεί (βλ. άρθρο 13 Οδηγίας 2000/31/ΕΚ, άρθρο 12 π.δ. 131/2003). Ειδικότερα, αναφορικά με το αίτημα του προσφεύγοντα Α περί απαλείψεως των εξειδικευμένων στην προσφυγή του συνδέσμων κατά το μέρος που στηρίζεται στη δισχυριζόμενη από αυτόν ανακρίβεια των επίμαχων πληροφοριών είναι, κατά την εταιρεία, με βάση τα ανωτέρω μη νόμιμο, εφόσον

ο προσφεύγων δεν επικαλείται απόφαση της αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής περί του ότι οι επίμαχες πληροφορίες είναι ανακριβείς ή μη νόμιμες ούτε ότι οι πληροφορίες αυτές έχουν αποσυρθεί από τους φορείς (εκδότες) των σχετικών ιστοτόπων.

β) Ότι το αίτημα του προσφεύγοντα Α για διαγραφή των αναφερόμενων συνδέσμων κατά επίκληση του δικαιώματος στη λήθη, όπως αυτό ασκήθηκε στην Google Inc (αιτήματα με αρ. καταχ. ..., ..., .., ...), πρέπει να απορριφθεί, λαμβάνοντας υπόψη τα πραγματικά περιστατικά και στοιχεία που της τέθηκαν υπόψη. Συγκεκριμένα, κατά την εταιρεία, οι επίμαχες πληροφορίες για τον Α είναι πρόσφατες και επομένως δεν είναι διαγραπτέες κατ' εφαρμογή του δικαιώματος στη λήθη. Κατά μείζονα λόγο, κατά την εταιρεία, οι επίμαχες πληροφορίες δεν είναι διαγραπτέες, αφού αφορούν την επαγγελματική του δραστηριότητα και, ως εκ του περιεχομένου τους ενδιαφέρουν την κοινή γνώμη, ενώ ταυτοχρόνως η ακρίβεια αυτών δεν αμφισβητήθηκε επιτυχώς.

Με το υπόμνημά του (Γ/ΕΙΣ/4199/04-07-2016), ο προσφεύγων Α υποστηρίζει καταρχάς ότι το αίτημά του προς τον φορέα εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης Google για διαγραφή των αναφερόμενων συνδέσμων, ακόμα κατά το μέρος που έγινε δεκτό, δεν έχει εξολοκλήρου ικανοποιηθεί, υποστηρίζοντας ότι κάποιοι σύνδεσμοι που απαλείφθηκαν από το google.gr δεν έχουν απαλειφθεί από το google.com (βλ. επισυναπτόμενο σχετ. 2 στο προαναφερόμενο υπόμνημά του). Περαιτέρω, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι οι συγκεκριμένοι σύνδεσμοι που παραπέμπουν σε δημοσιεύματα που αναφέρονται στις επίμαχες χορηγίες του προσφεύγοντα, ως Διευθύνοντα Συμβούλου της ΕΑΒ, προς την εν λόγω ΜΚΟ πρέπει να απαλειφθούν, λόγω της, κατά τους ισχυρισμούς του, ανακρίβειας του ύψους των χορηγιών. Επίσης, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι οι συγκεκριμένοι σύνδεσμοι που παραπέμπουν σε δημοσιεύματα που αναφέρονται στην εμπλοκή του προσφεύγοντα, ως Διευθύνοντα Συμβούλου της ΕΑΒ, στο σκάνδαλο, που πήρε δημοσιότητα, με το πλαστό πτυχίο υψηλόβαθμου στελέχους και στενού συνεργάτη του στην ΕΑΒ πρέπει να απαλειφθούν, διότι το θέμα αυτό δεν έχει ακόμα κριθεί από τη δικαιοσύνη. Τέλος, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι με τις επίμαχες πληροφορίες θίγεται η υπόληψη και η προσωπικότητά του.

Η Αρχή, μετά από εξέταση όλων των στοιχείων του φακέλου, αφού άκουσε τον εισηγητή και τις διευκρινίσεις από τις βοηθούς εισηγήτριες, οι οποίες αποχώρησαν μετά τη συζήτηση και πριν από τη διάσκεψη και τη λήψη αποφάσεως, και κατόπιν διεξοδικής συζήτησης,

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

1α. Η απόφαση ΔΕΕ της 13.05.2014 για *Google Spain SL & Google Inc* κατά *Agencia Espanola De Proteccion De Datos & Mario Costeja Gonzalez C-131/12* αναγνώρισε το δικαίωμα του ατόμου (φυσικού προσώπου) να ζητεί από τις μηχανές αναζήτησης να απαλείφουν από τον κατάλογο αποτελεσμάτων που εμφανίζεται κατόπιν αναζήτησης που έχει διενεργηθεί με βάση το ονοματεπώνυμό του, συνδέσμους προς δημοσιευμένες από τρίτους ιστοσελίδες που περιέχουν πληροφορίες σχετικές με το πρόσωπο αυτό, όταν η επεξεργασία αυτή είναι ασύμβατη με τις επιταγές της Οδηγίας 95/46/ΕΚ. Σύμφωνα με την απόφαση (διατακτικό 3): *«Τα άρθρα 12, στοιχείο β' και 14, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 έχουν την έννοια ότι, προκειμένου να προστατεύονται τα δικαιώματα που προβλέπουν οι διατάξεις αυτές και εφόσον πληρούνται πράγματι οι οριζόμενες από αυτές προϋποθέσεις, ο φορέας εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης υποχρεούται να απαλείφει από τον κατάλογο αποτελεσμάτων, ο οποίος εμφανίζεται κατόπιν αναζήτησης που έχει διενεργηθεί με βάση το ονοματεπώνυμο ενός προσώπου, συνδέσμους προς δημοσιευμένες από τρίτους ιστοσελίδες που περιέχουν πληροφορίες σχετικές με το πρόσωπο αυτό, και στην περίπτωση κατά την οποία το ονοματεπώνυμο αυτό ή οι πληροφορίες αυτές δεν έχουν διαγραφεί προηγουμένως ή ταυτοχρόνως από τις ως άνω ιστοσελίδες, η υποχρέωση δε αυτή ισχύει ακόμα και όταν αυτή καθαυτή η δημοσίευση των επίμαχων πληροφοριών στις εν λόγω ιστοσελίδες είναι νόμιμη».*

β. Με την εν λόγω απόφαση κρίθηκε ότι οι εργασίες μιας μηχανής αναζήτησης (εν προκειμένω της Google Search), η οποία προβάλλει αποτελέσματα αναζήτησης σε απάντηση αιτημάτων από χρήστες διαδικτύου για αναζήτηση πληροφοριών για κάποιο πρόσωπο βάσει του ονόματός του συνιστούν επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, κατά την έννοια του άρθρου 2 στοιχ. β' της Οδηγίας 95/46/ΕΚ και ο φορέας εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης (εν προκειμένω η Google Inc) χαρακτηρίζεται ως υπεύθυνος επεξεργασίας κατά την έννοια του άρθρου 2 στοιχ. δ' της Οδηγίας 95/46/ΕΚ. Η απόφαση αυτή εφαρμόζεται όσον αφορά τη δραστηριότητα μηχανής αναζήτησης, ως φορέα παροχής περιεχομένων, η οποία συνίσταται στον εντοπισμό πληροφοριών που δημοσιεύουν ή αναρτούν στο διαδίκτυο τρίτοι, στην αυτόματη ευρετηρίασή τους, στην προσωρινή αποθήκευσή τους και τελικώς στη διάθεσή τους στους χρήστες του διαδικτύου με ορισμένη σειρά προτίμησης, όταν οι εν λόγω πληροφορίες περιλαμβάνουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

Κατά την εν λόγω απόφαση, *«Λαμβανομένου υπόψη του σκοπού αυτού της οδηγίας*

95/46/EK και του γράμματος του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α', πρέπει να γίνει δεκτό ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται για τις ανάγκες υπηρεσίας μηχανής αναζήτησης, όπως είναι η Google Search, την οποία εκμεταλλεύεται επιχείρηση που έχει έδρα σε τρίτο κράτος αλλά διαθέτει εγκατάσταση εντός ορισμένου κράτους μέλους, εκτελείται «στα πλαίσια των δραστηριοτήτων» της εν λόγω εγκατάστασης, εφόσον αυτή έχει ως σκοπό την προώθηση και πώληση, εντός του προαναφερθέντος κράτους μέλους, του διαφημιστικού χώρου που διατίθεται στο πλαίσιο της μηχανής αναζήτησης και που αποσκοπεί στην οικονομική εκμετάλλευση της υπηρεσίας που παρέχεται με την εν λόγω μηχανή» (σκέψη 55, βλ. και διατακτικό 2), και ως εκ τούτου, για την εν λόγω επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εφαρμόζεται η Οδηγία 95/46/EK.

γ. Σύμφωνα με την απόφαση, η νομική βάση για την επεξεργασία είναι το άρθρο 7 στοιχ. στ' της Οδηγίας 95/46/EK (άρθρο 5 παρ. 2 στοιχ. ε' του ν. 2472/1997), δηλ. η αναγκαιότητα για την εξυπηρέτηση του έννομου συμφέροντος του υπευθύνου επεξεργασίας ή των τρίτων στους οποίους ανακοινώνονται τα δεδομένα, μετά από στάθμιση μεταξύ του δικαιώματος στην ιδιωτικότητα και του δικαιώματος του κοινού στην ενημέρωση και στην πρόσβασή του στις πληροφορίες αυτές.

Σύμφωνα με την απόφαση (διατακτικό 4): «...Δεδομένου ότι το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί, βάσει των θεμελιωδών δικαιωμάτων του κατά τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να ζητήσει να πάψει η επίμαχη πληροφορία να τίθεται στη διάθεση του ευρέος κοινού λόγω της εμφάνισής της στον προαναφερθέντα κατάλογο αποτελεσμάτων, τα δικαιώματα αυτά καταρχήν υπερέχουν όχι μόνο του οικονομικού συμφέροντος του φορέα εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης, αλλά και του συμφέροντος του κοινού να αποκτήσει πρόσβαση στην πληροφορία αυτή στο πλαίσιο αναζήτησης με βάση το ονοματεπώνυμο του εν λόγω υποκειμένου. Εντούτοις, τούτο δεν ισχύει όταν, για ειδικούς λόγους, όπως ο ρόλος που διαδραματίζει το εν λόγω υποκείμενο στον δημόσιο βίο, προκύπτει ότι η επέμβαση στα θεμελιώδη δικαιώματα του υποκειμένου δικαιολογείται από το υπέρτερο συμφέρον του κοινού για πρόσβαση στην επίμαχη πληροφορία συνεπεία της εμφάνισής της στον προαναφερθέντα κατάλογο».

Στην πράξη ωστόσο, όπως αναφέρεται στις Κατευθυντήριες Γραμμές που εξέδωσε η Ομάδα Εργασίας του άρθρου 29 της Οδηγίας 95/46/EK σχετικά με την εφαρμογή της απόφασης Google Spain (Γνώμη του WP 225, 26-11-2014),¹ ο αντίκτυπος της διαγραφής ως προς τα ατομικά δικαιώματα της ελευθερίας της έκφρασης και της πρόσβασης στις

¹ http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp225_en.pdf

πληροφορίες θα είναι πολύ περιορισμένος, αφού κατά την αξιολόγηση των σχετικών περιστατικών, οι αρχές προστασίας δεδομένων θα πρέπει να λαμβάνουν συστηματικά υπόψη το συμφέρον του κοινού για πρόσβαση στις πληροφορίες και εάν αυτό υπερέχει των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων, η διαγραφή αυτή δεν θα είναι σκόπιμη. Όπως επισημαίνεται σχετικά, το θεμελιώδες δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης, υπό την έννοια της «ελευθερίας λήψης και μετάδοσης πληροφοριών και ιδεών» στο άρθρο 11 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την αξιολόγηση των αιτημάτων των υποκειμένων των δεδομένων.

δ. Πρέπει να επισημανθεί ότι τα υποκείμενα δεν υποχρεούνται από την απόφαση του Δικαστηρίου να ασκήσουν τα δικαιώματά τους προς τον αρχικό διαδικτυακό τόπο όπου υπάρχει η ανάρτηση για να μπορούν να τα ασκήσουν κατόπιν και έναντι των μηχανών αναζήτησης. Η επεξεργασία που πραγματοποιείται στο πλαίσιο της δραστηριότητας της μηχανής αναζήτησης πρέπει να διακριθεί από εκείνη που διενεργείται από τους εκδότες ιστοσελίδων. Στην περίπτωση δε, που ένα συγκεκριμένο αποτέλεσμα αναζήτησης διαγραφεί από τον κατάλογο αποτελεσμάτων, το περιεχόμενο εξακολουθεί να είναι διαθέσιμο στην αρχική ιστοσελίδα και ενδεχομένως προσβάσιμο μέσω μηχανών αναζήτησης με χρήση άλλων όρων αναζήτησης (εφόσον δεν ενημερωθεί ο διαχειριστής της ιστοσελίδας αυτής και δεν προχωρήσει στη σχετική διαγραφή).

ε. Η Ομάδα Εργασίας του άρθρου 29, στη Γνώμη του WP 225, 26-11-2014, διαμόρφωσε ένα κατάλογο κοινών κριτηρίων αξιολόγησης για τον χειρισμό από τις ευρωπαϊκές αρχές προστασίας δεδομένων των σχετικών προσφυγών, που υποβάλλονται στα εθνικά γραφεία τους, μετά την άρνηση διαγραφής/κατάργησης συνδέσμου/ων από μηχανές αναζήτησης. Ο κατάλογος αυτός των κοινών κριτηρίων αξιολόγησης αποτελεί το πλαίσιο που οι Εθνικές Αρχές Προστασίας Δεδομένων θα εφαρμόζουν κατά τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, αλλά και το οποίο μπορούν από κοινού να εμπλουτίσουν αξιοποιώντας την εμπειρία που θα αποκομίζουν με την πάροδο του χρόνου. Τα κοινά κριτήρια αξιολόγησης είναι τα παρακάτω:

1. Το αποτέλεσμα αναζήτησης αφορά φυσικό πρόσωπο, δηλ. άτομο; Και το αποτέλεσμα αναζήτησης εμφανίζεται με βάση το όνομα του υποκειμένου των δεδομένων;
2. το υποκείμενο των δεδομένων διαδραματίζει ρόλο στη δημόσια ζωή; Είναι δημόσιο πρόσωπο;
3. Το υποκείμενο των δεδομένων είναι ανήλικος;

4. Τα δεδομένα είναι ακριβή;
5. Τα δεδομένα είναι συναφή κι όχι περισσότερα από όσα χρειάζονται;
6. Αφορούν την επαγγελματική ζωή του υποκειμένου;
7. Το αποτέλεσμα της αναζήτησης συνδέεται με πληροφορίες που φέρεται να συνιστούν ρητορική μίσους/συκοφαντία/δυσφήμιση ή ανάλογα αδικήματα στον τομέα της έκφρασης κατά του προσφεύγοντος;
8. Τα δεδομένα αντικατοπτρίζουν προσωπική γνώμη ή φαίνεται να είναι επιβεβαιωμένο γεγονός;
9. Είναι ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα;
10. Είναι τα δεδομένα επικαιροποιημένα; Τα στοιχεία διατίθενται για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από όσο απαιτείται για τον επιδιωκόμενο σκοπό;
11. Η δημοσιοποίηση των δεδομένων έχει δυσανάλογες αρνητικές επιπτώσεις για την ιδιωτική ζωή του υποκειμένου των δεδομένων;
12. Το αποτέλεσμα της αναζήτησης συνδέεται με πληροφορίες που θέτουν το υποκείμενο των δεδομένων σε κίνδυνο;
13. Ποιό είναι το περιεχόμενο μέσα στο οποίο δημοσιεύτηκαν τα δεδομένα; Δημοσιοποιήθηκαν τα δεδομένα αυτά από το ίδιο το υποκείμενο; Θα μπορούσε να υπάρξει εύλογη προσδοκία από το υποκείμενο ότι τα δεδομένα θα δημοσιοποιηθούν;
14. Το αρχικό κείμενο έχει δημοσιευθεί στο πλαίσιο δημοσιογραφικών σκοπών;
15. Ο εκδότης των δεδομένων έχει τη νομική δύναμη ή τη νομική υποχρέωση να καθιστά τα δεδομένα διαθέσιμα στο κοινό;
16. Τα δεδομένα αφορούν σε ποινικό αδίκημα;

Σύμφωνα με την ανωτέρω Γνώμη/Κατευθυντήριες Γραμμές, τα κριτήρια αυτά θα πρέπει να εφαρμόζονται σύμφωνα με τις οικείες εθνικές νομοθετικές διατάξεις και κανένα μεμονωμένο κριτήριο δεν είναι από μόνο του καθοριστικής σημασίας. Αντίστοιχα κριτήρια αξιολόγησης έχουν αναπτύξει και ορισμένες αρχές προστασίας δεδομένων, όπως η Αγγλική Αρχή (I.C.O.).²

2. Για την εφαρμογή του ελληνικού δικαίου θα πρέπει: α) να υπάρχει πραγματική εγκατάσταση στην Ελλάδα (βλ. άρθρο 3 παρ. 3 στοιχ. α' του ν. 2472/1997, κατά το οποίο ο παρών νόμος εφαρμόζεται σε κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, εφόσον αυτή εκτελείται από υπεύθυνο επεξεργασίας ή εκτελούντα την επεξεργασία,

² <https://ico.org.uk/for-organisations/search-result-delisting-criteria/>

εγκατεστημένο στην Ελληνική Επικράτεια ή σε τόπο όπου βάσει του δημοσίου διεθνούς δικαίου εφαρμόζεται το ελληνικό δίκαιο), και β) η επεξεργασία να εκτελείται στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της εγκατάστασης του υπευθύνου επεξεργασίας (βλ. άρθρο 4 παρ. 1 στοιχ. α' Οδηγίας 95/46/ΕΚ, Γνώμη 8/2010 της Ομάδας Εργασίας του Άρθρου 29 για το Εφαρμοστέο Δίκαιο, WP 179, 16-12-2010, ενότητα III.1 α και β, σελ.13 επ. και WP 179 update, 16-12-2015).

Ως προς το υπό α) στοιχείο, η Google Inc έχει εγκατάσταση στην Ελλάδα μέσω της θυγατρικής της Google Hellas (Φραγκοκκλησιάς 7, Μαρούσι, Αθήνα). Όσον αφορά το υπό β) στοιχείο αναφορικά με «επεξεργασία που εκτελείται στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων», η επεξεργασία, που εκτελείται από την Google Inc. ήτοι η εμφάνιση των αποτελεσμάτων αναζήτησης, λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο της εμπορικής και διαφημιστικής δραστηριότητας της εγκατάστασης της Google Inc στην Ελλάδα, αφού συνοδεύεται από την εμφάνιση διαφημιστικών μηνυμάτων που συνδέονται με τους όρους αναζήτησης, με τις δυο δραστηριότητες, του φορέα εκμετάλλευσης και της εγκατάστασής του στην Ελλάδα, να είναι αδιάσπαστα συνδεδεμένες (βλ. ανωτέρω, υπό 1β). Ως εκ τούτου, η εν λόγω επεξεργασία, όπως δέχεται και η ίδια η εταιρεία, διέπεται από τον ελληνικό νόμο 2472/1997.

3. Σε αναζήτηση μιας δίκαιης εξισορρόπησης μεταξύ θεμελιωδών δικαιωμάτων και συμφερόντων και εφαρμόζοντας στην υπό κρίση περίπτωση τα προαναφερθέντα κοινά κριτήρια που έχουν διαμορφωθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο (Γνώμη του WP 225, 26-11-2014), εξετάζεται το δικαιολογημένο ή μη της αρνητικής απάντησης της εταιρείας Google Inc, φορέα εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης της Google. Προς τούτο, λαμβάνοντας υπόψη μόνο τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά που ο προσφεύγων της έχει ήδη θέσει με το αίτημά του προς την εταιρεία, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, για κατάργηση των συγκεκριμένων συνδέσμων, και όχι νέα πραγματικά περιστατικά (όπως το ότι, κατά τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος κατά την ακροαματική διαδικασία, ο προσφεύγων δεν δραστηριοποιείται πλέον επαγγελματικά), τα οποία μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο και να στοιχειοθετήσουν νέα αίτηση διαγραφής προς την εταιρεία, πρέπει να επισημανθούν τα εξής:

Καταρχάς, η ΕΑΒ (στην οποία αφορούν σχεδόν όλες οι δημοσιευμένες πληροφορίες) ανήκει στις Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμούς (ΔΕΚΟ) και κύρια αποστολή της είναι η παροχή υπηρεσιών και προϊόντων για την υποστήριξη των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων, η δε εποπτεία της ανήκει στον Υπουργό (ή στον αναπληρωτή Υπουργό)

Οικονομικών. Το γεγονός ότι πρόκειται για δημόσια επιχείρηση, η οποία διαχειρίζεται δημόσιο χρήμα και η οποία οφείλει να λειτουργεί προς το συμφέρον του ελληνικού κράτους, υποδηλώνει το δικαιολογημένο κι έντονο ενδιαφέρον της κοινής γνώμης προς ό,τι σχετίζεται με τη λειτουργία της επιχείρησης αυτής, καθώς και την ανάγκη διαφανούς λειτουργίας της. Ειδικότερα, ο προσφεύγων που κατείχε ιθύνουσα θέση στην ΕΑΒ, ήταν κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα ο Διευθύνων Σύμβουλος της, όπως ορθά επισημαίνει στην απάντησή της η εταιρεία Google Inc, πρέπει να θεωρηθεί ως δημόσιο πρόσωπο ή πρόσωπο με σημαντικό ρόλο στο δημόσιο βίο, για το οποίο το δημόσιο ενδιαφέρον είναι μεγάλο. Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι τα συγκεκριμένα ζητήματα που δημοσιεύτηκαν (φαινόμενα κακοδιαχείρισης της ΕΑΒ) είχαν λάβει και πολιτικές διαστάσεις, έγιναν μετά από άσκηση κοινοβουλευτικού ελέγχου και αντικείμενο δημόσιας συζήτησης στη Βουλή, καθώς και αντικείμενο ελέγχου από τις αρμόδιες ελεγκτικές αρχές, γεγονός που αναδεικνύει τη σημασία τους.

Ειδικότερα, η παραπομπή στις εν λόγω πληροφορίες αφορά κυρίως σε δημοσιεύματα εφημερίδων (όπως «...», «...», «..»), και σε αναρτήσεις ειδησεογραφικών ιστοσελίδων, για ζητήματα που έχουν αποτελέσει αντικείμενο δημόσιας συζήτησης, στα οποία περιέχονται και ευαίσθητα δεδομένα του προσφεύγοντα (σχετικά με την άσκηση ποινικής δίωξης σε βάρος του λόγω πρόσληψης/απασχόλησης υψηλόβαθμου στελέχους της ΕΑΒ, με τον οποίο είχαν στενή συνεργασία, με πλαστό πτυχίο και μη προσήκοντος ελέγχου του τίτλου σπουδών του), πρόκειται ωστόσο για δημοσιεύματα με σκοπό την ενημέρωση της κοινής γνώμης σε θέμα δημοσίου ενδιαφέροντος και υπάρχει ευρύτερο δημόσιο ενδιαφέρον για τη διαθεσιμότητα των εν λόγω πληροφοριών. Τα παραπάνω ζητήματα που αφορούν τη δράση του προσφεύγοντα ως Διευθύνοντα Συμβούλου της ΕΑΒ είναι σχετικά με το ενδιαφέρον του κοινού να έχει πρόσβαση σε αυτά, καθώς είναι άμεσα συνδεδεμένα με την επαγγελματική δημόσιου ενδιαφέροντος ζωή του προσφεύγοντα. Επιπλέον, οι επίμαχες δημοσιεύσεις, δεδομένου ότι αναρτήθηκαν μεταξύ 2011 έως 2015, είναι πρόσφατες, και όπως ορθά επισημαίνει στην απάντησή της η εταιρεία Google Inc, δεν είναι ξεπερασμένες χρονικά.

Τέλος, σε σχέση με την κατά τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντα ανακρίβεια κάποιων πληροφοριών, πρέπει να επισημανθούν τα εξής: Σε σχέση με τις πληροφορίες που αφορούν σε χορηγίες προς ΜΚΟ, ο προσφεύγων δεν έχει επικαλεστεί στην προσφυγή του την πλαστότητα του εγγράφου το οποίο παρουσιάζεται ότι ο ίδιος υπέγραψε ούτε προκύπτει ότι έχει προσφύγει δικαστικά για αυτό. Επιπλέον, στο άρθρο περιέχεται και η θέση/απάντηση του ιδίου στα καταγγελλόμενα, και σε κάθε περίπτωση οι επικαλούμενες από τον προσφεύγοντα φωτοτυπημένες αποδείξεις, που αποδεικνύουν κατά τους

ισχυρισμούς του το κατά πολύ χαμηλότερο ποσό δωρεάς στην εν λόγω ΜΚΟ, δεν έχει κριθεί αρμοδίως ότι είναι οι μοναδικές που εκδόθηκαν. Τέλος, σημειώνεται ότι σε σχέση με την θέση – κατά το επίμαχο δημοσίευμα – του προσφεύγοντα «υπό απόλυση», δημοσιεύτηκε και η επίσημη απάντηση/ανακοίνωση επί αυτού της ΕΑΒ.

4. Με βάση τα προαναφερθέντα, και κατόπιν της στάθμισης των αντικρουόμενων σχετικών δικαιωμάτων και συμφερόντων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η αρνητική απάντηση που δόθηκε από την Google Inc στο αίτημα του προσφεύγοντος περί κατάργησης των συνδέσμων που αναφέρονται στα αιτήματα με αρ. καταχ. ..., .., ..., .., με βάση τους ισχυρισμούς και τα στοιχεία που προβλήθηκαν από τον αιτούντα κατά την κρίσιμη αίτησή του προς την Google Inc, είναι νόμιμα αιτιολογημένη με βάση τα ανωτέρω νόμιμα κριτήρια αξιολόγησης, ιδίως λαμβάνοντας υπόψη – πέραν του γεγονότος ότι ο προσφεύγων, ως Διευθύνων Σύμβουλος της ΕΑΒ, πρέπει να νοηθεί ως δημόσιο πρόσωπο ή πρόσωπο με σημαντικό ρόλο στο δημόσιο βίο, για το οποίο το δημόσιο ενδιαφέρον είναι μεγάλο – ότι οι επίμαχες πληροφορίες, οι οποίες παραμένουν επίκαιρες, αφορούν στην επαγγελματική δημοσίου ενδιαφέροντος δραστηριότητά του, ως Διευθύνοντα Συμβούλου της ΕΑΒ, και ότι δεν αποδείχθηκε ανακρίβεια των επίμαχων πληροφοριών.

5. Τέλος, αναφορικά με την θετική απάντηση που δόθηκε από την Google Inc στο αίτημα του προσφεύγοντος περί κατάργησης των συνδέσμων που αναφέρονται στα αιτήματα με αρ. καταχ. ..., .., .., επισημαίνεται ότι η εταιρεία, όπως επισήμως με δελτίου τύπου ανακοίνωσε, ήδη επέκτεινε την πρακτική αφαίρεσης των επίμαχων αποτελεσμάτων, καταργώντας τους επίμαχους συνδέσμους, όχι μόνο από τις ευρωπαϊκές εκδόσεις της μηχανής αναζήτησής της, αλλά και από το google.com, όταν η αναζήτηση σε αυτές γίνεται από τη χώρα του ατόμου που ζήτησε την αφαίρεση των αποτελεσμάτων. Συνεπώς, οι συγκεκριμένοι σύνδεσμοι που αναφέρονται στα παραπάνω αιτήματα, για τους οποίους η εταιρεία Google Inc δέχεται το αίτημα διαγραφής τους, πρέπει να απαλειφθούν τόσο από το google.gr όσο και από το google.com από την πρόσβαση από την Ελλάδα, αίτημα που έχει ήδη ικανοποιηθεί.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Αποφαίνεται ομόφωνα ότι η αρνητική απάντηση που δόθηκε από την Google Inc στο αίτημα του προσφεύγοντος περί κατάργησης των συνδέσμων που αναφέρονται στα αιτήματα με αρ. καταχ. ..., .., .., ... είναι νόμιμα αιτιολογημένη με βάση τα νόμιμα

κριτήρια αξιολόγησης που αναφέρονται στο σκεπτικό της παρούσας.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Πέτρος Χριστόφορος

Γεωργία Παλαιολόγου